

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

KONFERENCIJA
POVODOM OBILJEŽAVANJA
MEĐUNARODNOG DANA LJUDSKIH PRAVA
NA TEMU:
PRAVA DJETETA, SA AKCENTOM NA ZAŠTITU DJECE
OD SVIH VIDOVA NASILJA,
U SVJETLU KAMPANJE VLADE CRNE GORE I UNICEF-A
„ZAUSTAVIMO NASILJE“

8. decembar 2017. godine u Skupštini Crne Gore

ZAKLJUČCI

1. Učesnici Konferencije Odbora za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava 2017. saglasni su da **ljudska prava svih nas pojedinačno treba uživati i štiti na svakom mjestu i svakog dana**, a obilježavanje Međunarodnog dana ljudskih prava samo je prilika da svima skrenemo pažnju na obavezu poštovanja ljudskih prava i sloboda, uvažavanja drugog i drugačijeg. Sigurni su da će i u narednom periodu **svi zajedno nastaviti sa brojnim aktivnostima na stvaranju društvenog ambijenta prepoznatog kao prijateljsko okruženje za djecu**.
2. Odgovor nadležnih institucija i njihovi kapaciteti da pruže efikasnu prevenciju i zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja kroz integrativni pristup i partnerstvo i dalje predstavljaju izazov
3. Učesnike Konferencije zabrinjavaju podaci na osnovu poslednjeg istraživanja UNICEF-a i IPSOS-a, iz januara ove godine, koji ukazuju da više od polovine građana Crne Gore vjeruje da je fizičko kažnjavanje djece ponekad opravdano, dok skoro trećina smatra da nastavnici u određenim situacijama treba da upotrebljavaju metode poput vikanja na učenike, kažnjavanja, vrijeđanja i udaranja u cilju disciplinovanja djece. Takođe, zabrinjavajući je podatak koji se odnosi na rane prisilne brakove po kojima u brak prije navršene 15. godine stupa 18% djevojčica u romskim i egipćanskim naseljima, a 0,5% djevojčica iz opšte populacije.
4. Takodje, zabrinjavaju i podaci o nasilju i nepovoljnim iskustvima tokom djetinjstva poput zanemarivanja, emotivnog, fizičkog i seksualnog zlostavljanja

ili disfunkcionalnog roditeljstva koji ugrožavaju odnos djeteta i roditelja, što ima negativne posljedice za dijete, lokalnu zajednicu i cjelokupno društvo. Postoje brojni naučni dokazi koji potvrđuju da nepovoljna iskustva u djetinjstvu i slabo vezivanje djeteta za roditelje rezultiraju zdravstvenim problemima, lošijim obrazovnim postignućima, nezaposlenošću i, često, kriminalnim i nasilnim ponašanjem.

5. Indikativni su podaci kojima je pedijatrica dr Nadin Burk Haris, na Konferenciji u organizaciji Vlade i UNICEF-a od 27. februara ove godine i sastanku sa poslanicima četiri skupštinska odbora, predstavljajući svoj inovativni pristup u rješavanju problema vezanih za negativna iskustva u djetinjstvu koji sprovodi u San Francisku, ukazala na korelaciju negativnih iskustava sa lošim zdravstvenim stanjem. Prema rezultatima istraživanja sprovedenog u Americi 1999. godine, oko dvije trećine ispitanika je doživjelo makar jedno negativno iskustvo u djetinjstvu, a svaka osma osoba doživjela je četiri ili više takvih iskustava. Istakla je da podaci pokazuju da osobe koje su imale više od četiri negativna iskustva, imaju 2,2 puta veće šanse da obole od srčanih oboljenja, nego osobe bez takvih iskustava. Takođe, za ova lica postoji 12 puta veća vjerovatnoća za suicid, kao i četiri puta veća vjerovatnoća za obolijevanje od kancera ili Alchajmerove bolesti. Ukoliko se ne preduzme intervencija prema licima koja dožive šest ili više negativnih iskustava u djetinjstvu, njihov životni vijek se može smanjiti za 20 godina. Dokazano je da kod odraslih osoba koje su imale četiri ili više negativnih iskustava u djetinjstvu postoji veća sklonost ka pušenju, alkoholizmu i ranom stupanju u seksualne odnose. Djeca su posebno osjetljiva na ponovljene stresne situacije u djetinjstvu - toksični stres, koji dovodi do multisistemskih promjena u organizmu –neuroloških, imunoloških i hormonskih.
6. Na Konferenciji je ukazano na značaj odrastanja djeteta u funkcionalnoj porodici i potrebu da roditelji i njihova djeca kvalitetno provode zajedničko vrijeme jer djeca koja odrastaju u sigurnom domu izrastaju u srećne odrasle ljude i potrebu razvijanja pozitivnog roditeljstva u disfunkcionalnim porodicama u kojima je zastupljeno porodično nasilje, koje se još uvijek doživljava kao privatni a ne društveni problem.
7. Četiri vodeća principa: pravo na život, zabrana diskriminacije, princip participacije i princip najboljeg interesa djeteta Konvencije UN o pravima djeteta bili su vodeći principi prilikom sačinjavanja Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja u Crnoj Gori (2017-2021), a uvjerenje je da će realizacijom ove kvalitetne Strategije, koja je na 12. sjednici Odbora za ljudska prava i slobode prije par dana najviše pohvala dobila od predstavnika NVO sektora, kroz godišnje akcione planove, biti ispravljene nepravde prema djeci.
8. Za zaštitu i unapređenje prava djeteta, ključno je koliko djeca, njihovi roditelji, ali i cjelokupna javnost imaju **razvijenu svijest o pravima djeteta i koliko državne institucije imaju kapaciteta** da preduzmu adekvatne mjere na prevenciji i zaštiti djece od nasilja, kao i na zaštiti svih njihovih prava. Integrisano funkcionisanje svih institucija na unapređenju mehanizama za ostvarivanje prava djece je ključni oslonac u zaštiti djece od nasilja i eksploatacije.

9. Za rešavanje ovog problema od učesnika Konferencije presudnim je ocijenjen moderan sistem zaštite koji bi obuhvatio zdravstvene, obrazovne ustanove, centre za socijalni rad i sport.
10. Zaštita djece od nasilja i eksploatacije podrazumijeva nepodijeljen **proaktivni pristup** nadležnih resora i zahtijeva **hitnost u postupanju**. **Potrebno je prilagoditi stavove, ponašanja i društvene norme, a potrebni su i sveobuhvatniji podaci kako bi se svi oblici nasilja nad djecom učinili vidljivim i politike u toj oblasti kreirale na osnovu preciznih podataka.**
11. Veliki broj slučajeva nasilja nad djecom ostaje neotkriven, zbog čega treba sprovoditi kontinuirane aktivnosti u cilju prevencije i edukacije o problemu nasilja u porodici, naročito povećanjem stope obuhvata djece ranim obrazovanjem, ali i obučavanjem vaspitača i nastavnog osoblja da prepoznaju traume kod djece i pravovremeno i adekvatno reaguju.
12. U tom smislu učesnici Konferencije važnim smatraju i **kampanje** koje su realizovali UNICEF i Vlada Crne Gore, a kojima se priključio i podršku pružio Odbor za ljudska prava i slobode. Prvenstveno kampanje: „**Govorimo o mogućnostima**”, „**Svako dijete treba porodicu**” i „**Svi u vrtić**” koje su doprinijele podizanju svijesti građana o značaju poštovanja prava djeteta, razbijanju tabua o problemima nasilja u porodicama i predrasuda, **što je i zadatak tekuće Kampanje “Zaustavimo nasilje”**.
13. Pitanje položaja djeteta značajno je s aspekta ukupnog razvoja društva, a u tome je naglašena uloga **UNICEF-a kao važnog partnera u sprovođenju politika naše države u ovoj oblasti, zbog čega im izražavamo posebnu zahvalnost.**
14. Učesnici Konferencije su prepoznali kao važnu potrebu koordiniranog i multisektorskog pristupa, uz partnerstvo nevladinih organizacija i podršku međunarodnih organizacija, zbog čega će Odbor za ljudska prava i slobode ključne aktivnosti koje se odnose na poboljšanje položaja djece i unapređenje i zaštitu njihovih prava, u svojim narednim planskim dokumentima kroz kontrolnu i nadzornu ulogu, realizovati u saradnji sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, resornim ministarstvima i našim međunarodnim partnerima: Savjetom Evrope, UNICEF-om, Save the children-om i nevladinim organizacijama, prepoznatljivim u ovoj oblasti. U tom pogledu za oblast zaštite djece od nasilja je bitan Izvještaj Zaštitnika.
15. Izvještaj sa Zaključcima Odbora za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja Medjunarodnog dana ljudskih prava 2017. godine Odbor će dostaviti Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu pravde, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu finansija, Ministarstvu unutrašnjih poslova i učesnicima Konferencije.

